

جلوه‌گری حقیقت توحید ناب برای ابراهیم(ع)

با تجربه ملکوت، حقیقت توحید ناب نیز برای حضرت ابراهیم(ع) روشن شد که صاحب مالکیت و قدرت حقیقی در عالم خداست و سایر موجودات نمی‌توانند شریکی برای خداوند به حساب آیند.

با تجربه ملکوت، حقیقت توحید ناب نیز برای حضرت ابراهیم(ع) روشن شد که صاحب مالکیت و قدرت حقیقی در عالم خداست و سایر موجودات نمی‌توانند شریکی برای خداوند به حساب آیند.

علیرضا فبادیجغت الاسلام علیرضا فبادی، جامعه شناس و کارشناس دین، به مناسبت ماه مبارک رمضان سلسله یادداشت هایی را با محور «دینداری در قرآن» نوشته که هر روز از رسانه ایکننا منتشر می شود. مشروح هفتمین یادداشت را در ادامه می خوانید؛

«محور اصلی آیات سوره انعام مهمترین معارف توحیدی، یعنی خداشناسی و یکتاپرستی است. آیات خداشناسی در سوره انعام به دو شکل سلبی و ایجابی آمده است؛ بدین گونه که صفات و ویژگی های ربوبی مانند علم، قدرت، خلقت آسمان و زمین، قراردادن ظلمت و نور، مالکیت آسمان و زمین و ... مخصوص خداوند است و چنین ویژگی هایی از غیر خداوند نفی شده است.

در کنار بیان صفات دوگانه، ویژگی های منکران و مشرکان نیز ترسیم شده است. پس از بیان این ویژگی ها، حکایت توحید ناب حضرت ابراهیم(ع) در خلال مواجهه با «ازر» و تجربه ملکوت آن حضرت ذکر شده است. چنانچه در گفتار قبل اشاره شد، کیفیت تجربه ملکوت حضرت ابراهیم(ع) در قرآن بیان نشده است.

آنچه در آیه ۷۵ سوره انعام به آن تصریح شده است، نشان دادن ملکوت آسمان ها و زمین به حضرت ابراهیم(ع) است. در شرح این تجربه دینی می توان گفت از آنجایی که این تجربه در سوره انعام از یک سو در تعقیب(پس از) مواجهه حضرت ابراهیم(ع) با «ازر» (آیه ۷۴) آمده و از سوی دیگر ذیل آیه ۷۵، هدف نشان دادن ملکوت آسمان ها و زمین به حضرت ابراهیم(ع) تحصیل یقین ذکر شده است.

چنین برداشت می شود که حضرت ابراهیم(ع) همچنانکه به گمراهی آشکار از و قومش یقین داشته و باور به اصنام (بت ها، ارباب متفرق) را مردود، نادرست و بی اساس می دانسته است، خداوند به مانند چنین آگاهی و یقینی در نادرستی باور مشرکان، حقاقت آسمان ها و زمین را به ابراهیم(ع) نشان داد. به تعبیر دیگر همچنانکه ابراهیم(ع) از راه تعقل به این حقیقت دست یافت که پرستش «اله» که قادر به جلب نفع و دفع ضرری نیست، گمراهی آشکار است. با تجربه ملکوت، حقیقت توحید ناب نیز برای او روشن شد که صاحب مالکیت و قدرت حقیقی در عالم خداست و سایر موجودات نمی‌توانند شریکی برای خداوند به حساب آیند.

حضرت ابراهیم(ع) به این علم و آگاهی در آیه ۴۳ سوره مریم در خطاب به پدرش تصریح دارد که مرا از دانش بهره ای رسیده که به تو داده نشده است، پس از من پیروی کن تا تو را به راهی راست، هدایت کنم. نتیجه چنین تجربه و شهود، یقین یا حد اعلی ایمان به خداوند و یکتاپرستی اوست، همانگونه که اصولا رسیدن به هر یقینی، با مشاهده ملازمت دارد؛ زیرا یقین، اعتقاد قطعی به امر مطابق با واقع است. چنین یقینی، همان مشاهده است». شط